

KÖNYVTÁRI

hiradó

A FŐVÁROSI
SZABÓ ERVIN
KÖNYVTÁR
KÖZLÖNYE

MEGJELENIK HAVONTA

III.évfolyam. 9.szám.

1959. szeptember

RENDELET A KÖZÉPFOKU KÖNYVTÁROSKÉPZÉSRŐL

Könyvtárostanulók kerülnek a Szabó Ervin könyvtárba is.

A művelődésügyi miniszter nemrég megjelent rendelete értelmében a folyó tanévben megindul a középfoku könyvtárosképzés.

A középfoku könyvtárosi szakképzettséget kétéves elméleti és gyakorlati kiképzésen lehet megszerezni. A tanulók a képzés ideje alatt ösztöndíjban részesülnek. A középfoku könyvtárosképzés a művelődésügyi miniszter által kijelölt könyvtárakban. /u.n. tankönyvtárakban/ folyik. A tankönyvtárak nyilvános pályázat útján veszik fel a jelentkezőket. Jelentkezhetnek /pályázhatnak/ érettségizett, 17-25 éves mindkét nembeli fiatalok.

Nagy érdeklődéssel fogadták a könyvtárosok a rendeletet, amely egyidőben két kérdésben nyújt kisebb-nagyobb segítséget: megoldja a tudományos végzettséget nem igénylő könyvtári munkakörökben foglalkoztatottak képzését és segíti, szerény mértékben, az érettségizett fiatalok pályaválasztását.

Tankönyvtárul a rendelet hat könyvtárat jelöl ki, három megyei könyvtárat és három fővárosi könyvtárat /Széchenyi, Műszaki, Szabó Ervin/. A három budapesti könyvtár a pályázatot együttesen hirdeti meg, de a jelentkezőket majd szétosztják s a felvételi bizottságok mindenütt külön döntenek el, hogy ki lesz a tanfolyamra kerülő 3-3, illetve nálunk 4 tanuló.

A tanulók szakmai instruktorként az intézetvezetőség Holló Ferencné jelölte ki.

Részletesen szabályozza a rendelkezés a tanulók könyvtárban töltött idejének módját. A heti 48 órából 30 óra a gyakorlati munka, 18 órát az elméleti tanulással kell eltölteni. Az iskolai szünet idején csak napi 5 órát kell a tanulóknak dolgozniuk. Szabadságidejük 12 nap és a vizsgák előtt még 6 nap.

A tanulmányi rend érdekes feladatokat jelent majd a mi könyvtárosainknak is. A megadott irányelvek alapján nekünk kell kidolgoznunk és megadnunk az egyes tárgyak irodalmát, az esetleges előadásokat, megbeszéléseket. Meg kell oldanunk tanulóink bekapcsolását az egyébként is folyó szakmai oktatásba: tanfolyamokra, előadásokra, tapasztalatcserékre, nyelvórákra. Könyvtáron belül kell megszervezni a kisebb vizsgákat is.

Két esztendő múltán a tanulók, vizsgabizottság előtt, képesítő vizsgáznak. Az eredményes vizsgát tett tanulóknak oklevelet kell kiállítani. A képzettséget be kell vezetni a munkakönyvbe és a személyi igazolványba. A művelődésügyi miniszter megfelelő státuszokról gondoskodik a közepesnél nem rosszabb eredménnyel végzett középfokú könyvtárosoknak. A biztosított állást kötelezően el kell fogadni és két évig nem lehet munkahelyet változtatni.

Még annyit: a rendelet biztosítja annak lehetőségét, hogy az állami ösztöndíjasokon kívül társadalmi ösztöndíjasokat is küldhetnek az erre illetékes szervek /üzemek, intézmények/ a könyvtárakba. Ezeknek helyzetét a társadalmi ösztöndíjakról már régebben meghozott kormányrendelet szabályozza.

Szép feladat áll előttünk: közvetlenül bekapcsolódunk a jövő könyvtárosainak képzésébe. S mivel a tanítás elsősorban példaadás, könyvtári munkánkat úgy kell végeznünk, hogy a fiatalok valóban szakmát, hivatásszeretetet és emberséget tanulhassanak mindnyájunktól. Szeretettel várjuk őket!

OSZTÁLYVEZETŐI ÉRTEKEZLET volt szept. 10-én, csütörtökön. A napirenden információk szerepeltek. Révész Ferenc igazgató ismertette a könyvtáros tanulóink ügyében hozott rendeletet és az ebből a könyvtárra háruló feladatokat. Felsorolta azokat a kerületi könyvtárakat, amelyeknek bővítésére építés vagy terjeszkedés útján az elkövetkezendő évben lehetőség van. Bejelentette, hogy kéziratban készen áll a kerületi könyvtárak füzetkatalógusának szépirodalmi anyaga, s a Budapest Gyűjteményen dolgoznak az 1920-1945-ös időszak munkásmozgalmának bibliográfiáján. Kész az 1958-as Évkönyv, a szerkesztés és a nyomdai munkák vannak hátra. Ismertette az igazgató a nemzetközi politikai plakátkiállítás helyét és idejét. Beszámolt az osztályvezetőknek több központi osztály folyó munkáiról.

x

A kerületi könyvtárakban folyó közvélemény kutatás előreláthatóan oly hatalmas anyagot nyújt, hogy csak külső, gépi feldolgozással vállalkozhatunk értékelésére!

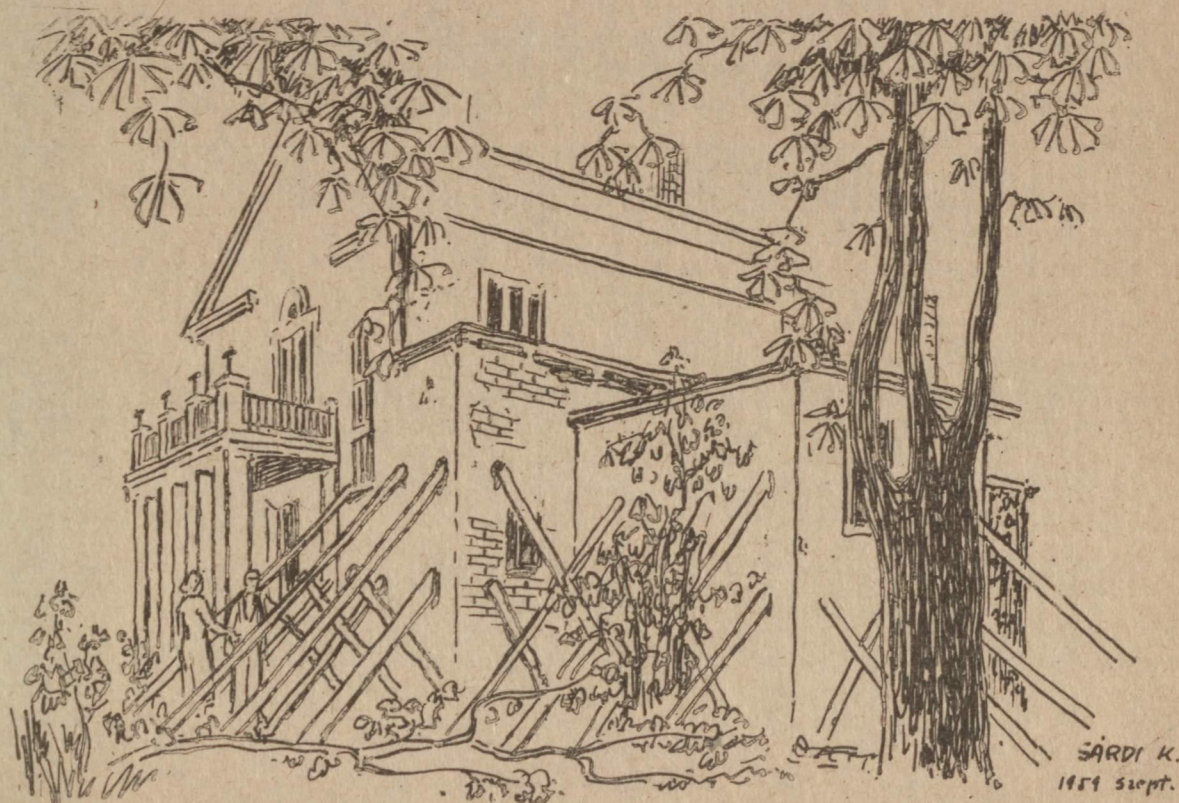
38-AS GYEREKEKKEL A SZABADSÁGHEGYEN.

A Jókai villa. - A "Karthauzi". - Irodalmi rejtvényverseny ahol minden gyerek nyert!

Kilenc fiuval és öt kislánnyal indultunk el a Szabadsághegyre irodalmi sétára a Bösörményi uti 38-as kerületi könyvtárból augusztus 18-án délelőtt. A legidősebb "olvasó" 12 éves volt, a legfiatalabb kilenc éves lehetett. Busszal mentünk fel a hegyre a csodálatos szerpentin uton, alattunk napfényben csillogott a Duna, Buda és Pest. Az Eötvös parkban tizóraiztak a gyerekek azután elindultunk a nyárutó pompájába öltözött Szabadsághegyen a Költő utca 21-be, Jókai hajdani nyári otthonába.

Jókai háza! Vadregényes, buja bokrokkal benőtt elhanyagolt kert, hatalmas öreg fák, madárcsivitelés. A kert mélyén a százéves ház, - 1854-ben építette Jókai a Kárpáthy Zoltán honoráriumából, a telket korábban vette az Egy magyar nábob-ért kapott 1000 forintból - szívszomorítóan elhanyagolt. Több család lakik benne; panaszkodnak és félnek. A ház kertre néző falán repedések láthatók, gerendákkal támasztották alá, hogy megóvják az időjárás és az enyészet pusztításától. Gyökeresebb segítség kell ide, különben nem marad a falból sokkal több mint az - emléktábla.

A ház Pestre néző oldalán tágas, üvegezett veranda, közepén régi tálaló asztal - Jókai hagyatéka. Mondják, hogy ezen az asztalon, a verandán /és nem a mögötte levő tágas de rosszul világított, két keskeny ablaku lakószobában/ írta legszebb regényeit Jókai. Messzire látott innen, a múltba és a jövőbe.

Merőben más Eötvös József háza, a Karthauzi-lak. Gondozott park közepén, virágágyakkal körülvéve áll a völgyben a szépen kitatarozott emeletes villa. Az ötvenes évek végén építette Eötvös, tehát egyidős Jókai házával és mégis mennyivel mutatósabb, mennyivel fiatalabb.

A két szabadsághegyi ház irodalmi emlékeiről és hajdani gazdáiról, Jókairól és Eötvösről Pataki Ferencné mesélt a csillogószemű gyerekeknek.

x

A Széchényi kilátó előtt, a napsütötte pázsitra heveredtek a gyerekek és megkezdődött az "irodalmi rejtményverseny". Minden gyerek részt vett a nagy tornán, a legtöbb kérdésre szinte valamennyien feltartották a kezüket. Petőfivel kezdtük; hol született, mikor élt, verscímek, versek kívülről, nevezetes kortársai, a Pilvax - nem maradt kérdés válasz nélkül. Hogy izgultak és mennyi mindent tudtak ezek a gyerekek Aranyról, József Attiláról, Móra Ferencről. Nehéz volt köztük különbséget tenni. Az első díjat, - a Münchhausen báró kalandjait Erdei Julia IV.osztályos általános iskolás nyerte, de már a második helyen holtverseny volt Bayer Orsolya és Kutas Péter között. Pótversenyen Péternek jutott a Tanár ur kérem, Orsolya színes ceruzákat kapott. De minden "versenyző"-nek jutott notesz, ceruza vagy két-három gombfesték, Tóth Endréné gondoskodott minden gyerekről.

x

Nem vitás, hogy hasznos és tanulságos volt a szabadsághegyi irodalmi séta. Köszönet érte a lelkes szervezőknek. Viszont Budapest százezernyi iskolását nem tudjuk és nem is akarjuk az irodalom "beszélő-háza"-ihoz mi elvezetni. Nem tudjuk a romló épületeket sem megmenteni. Ezek nem könyvtáros feladatok, az iskolák és pedagógusok dolga, a műemlékek felügyelőségének munkája.

Mégis, szép és élvezetes volt ez a vakációs délelőtt a Szabadsághegyen a 38-as tizennégy kis olvasójával.

/Kru-/

SZAKSZERVEZETI HIREK

Könyvek = részletre.

Örömmel értesítjük dolgozóinkat, hogy a Nótanács és a Szakszervezet javaslatára részletkönyvvásárlás indult meg a központban. 2 havi törlesztésre lehet vásárolni. Kerületi könyvtárosoknak szerdán 1/2 lo-lo-ig áll rendelkezésére Szakmári Istvánné, a könyvterjesztő. Az új könyvek az emeleti tükörfolyosón levő szekrényben megtekinthetők.-

X

A KÖZÖNSÉGSZERVEZÉSRŐL- AZ ÚJ SZINHÁZI ÉVAD KÜSZÖBÉN.

A Szakszervezeti Bizottság célul tűzte ki, hogy a lehető legnagyobb segítséget nyújtja a színház-és operajegyek vásárlásánál. A legjobb előadásokra megfelelő számú és áru jegyet kívánunk biztosítani. A színházjegyvásárlás szervezett-sége és a közönségszervezési feladatokkal megbízott munkatársaink munkájának megkönnyítése érdekében a jegyigénylés szeptembertől kezdve a következőképpen történik:

Színházi közönségszervezéssel 3 munkatársunk foglalkozik, akik különböző színházakkal tartják a kapcsolatot az alábbi megosztás szerint:

Bognár Jánosné /Néphadsereg Színház, Madách Színház és a Madách Színház Kamaraszínháza/

Kondor Miklósné /Petőfi Színház és Jókai Színház/

Deák Dénes /Nemzeti Színház és Katona József Színház/

Jegyigénylési ügyben a 3 közönségszervező minden szerdán 9-10 óráig áll az érdeklődők szolgálatára a Központ ebédlőjében, vagy a telefonközpontban. Ugyanebben az időpontban, ugyanitt kaphatók operajegyek is közvetlen az Operaház közönségszervezőjétől. Amennyiben szerdán valamilyen értekezlet lesz, úgy az értekezlet után lehet jegyeket vásárolni. A jegyek árának levonása a szokott módon /fizetésosztáskor/ történik.

Kérjük dolgozóinkat, hogy a jegyvásárlás időpontját tartsák be, és lehetőség szerint tartózkodjanak attól, hogy jegyigénylési ügyben a közönségszervezőket könyvtári munkájuk közben keressék meg.

Gönczi Imre

SZABÓ ERVIN BARÁTOM. . .

/Vedres Márk, Kossuth-díjas szobrász-művész visszaemlékezései./

Szabó Ervin kortársam, rokonom, s jóbarátom volt egyszemélyben. S mivel az embernek sem kortársait, sem rokonait nem áll módjában megválasztania, csak barátait, - én e három kapcsolat közül az utóbbit érzem legjelentősebbnek.

A mi barátságunk is, mint a legtöbb igazi barátság, vitatkozással kezdődött. - Párisból, a sok-sok csodálatos művészi élmény mellett, jócskán hoztam haza magammal az akkoriban még divatos anarchista eszmékből, s Szabó Ervinnek nem kis fáradtságába került, míg megértette velem, hogy egyéni huszárvágások helyett, csakis a tömegek forradalmi aktivitására, s a tudományos szocializmusra támaszkodva lehet "megváltani" a világot.

Mentségemre szolgáljon, hogy a századforduló ideológiai szabadversenyében még nem volt olyan egyszerű dolog eldönteni, hogy kinek a portékája a valódi...

Nyugodtan, szinte szenvedélymentesen, s mégis hallatlanul szuggessziven érvelt. Minden mondata mögül érezni lehetett azt a hatalmas tudást, elméleti megalapozottságot, melyre gondolatmenetét felépítette.

Gyakran voltam társaságában Jászi Oszkáréknál, a baloldali értelmiségiek kedvelt találkozóhelyén, de nem egyszer látott vendégül könyvekkel telezsufolt budai lakásában.

Minden pénzét könyvekre költötte. Elismert társadalomtudományi és könyvtárosi szaktekintély létére, igen szerény körülmények között élt, csakhogy könyvgyűjtő szenvedélyét kielégíthesse. Tulajdonképpen nem is szenvedély volt ez, mert a szenvedély legtöbbször öncélú valami, hanem egy tervszerűen kialakított tudományos munka elengedhetetlen része. Ha valahol megjelent egy könyv, amely a szocialisztikus elméletekkel foglalkozott, akár védte, akár támadta őket, Szabó Ervin haladéktalanul igyekezett megszerezni, elolvasni.

Tekintélyét nemcsak tudásának, hanem puritán életmódjának is köszönhette. Még kávéházba sem igen járt, - ami pedig nagy szó volt abban az időben.

Emlékszem, baráti kapcsolat fűzte Csizmadia Sándorhoz, a Népszava már kissé elfeledett munkásköltőjéhez.

Ma bizonyos fokig úgy él a köztudatban; hogy Szabó Ervin egyik fő hibája az volt; - nem foglalkozott eleget a munkásmozgalom gyakorlati szervezésével. Nem célom, hogy őt mentegessem, s ő erre nem is szorul rá, - de hangsúlyozni szeretném, hogy visszavonultsága szoros kapcsolatban állt gyenge szervezetével, többféle komoly betegségével.

Firenzében néhány hétig vendégem is volt, midőn külföldön próbálta kezelteni magát. Tőlünk Drezdába utazott, ahol valami kevés javulást sikerült is elérnie.

A Könyvtárban csupán néhány alkalommal látogattam meg. Egyszer jelen voltam, mikor elpanaszolták neki, hogy a Népligetben felállított kölcsönző bódéból lopják a könyveket. - Szabó Ervin elmosolyodott;

-Ha a Népligetben már lopják a könyvet, az nagy kulturális eredmény!

Puritán ember módjára élt és úgy is halt meg. Súlyos állapotán még valamit enyhített volna, ha betartja az orvosok által javasolt étrendet. De a legtöbb diétás élelmiszert, akkor már csak feketézőktől lehetett beszerezni. - Világosan előttem van, mikor megtiltotta édesanyjának, hogy számára a fekete piacon vásároljon... Azt mondta:

- Én nem tartok igényt semmiféle különleges elbánásra!

A külföldi munkásvezetők közül utolsó éveiben talán Jean Jaures állt szívéhez legközelebb. Tragikus halála mélyen megrendítette.

S 1918-ban ő is mellé költözött, a szocialista mozgalom nagy halottaink Pantheonjába....

KÉT SZLOVÁK KÖNYVTÁROS látogatta meg intézményünket aug. 28-án. A központban informáltuk őket a könyvtár szervezetéről, az egyes osztályok feladatairól. Meglátogatták a 25. /kispesti/ és a 2. sz. /Rottenbiller-utcai/ könyvtárat is. Mindkettőről nagy elismeréssel nyilatkoztak.

BONFINI: MÁTYÁS KIRÁLY

/Magyar Helikon 1959./

Több mint négy és fél évszázada halt meg Bonfini, Mátyás és II. Ulászló udvari történetírója és hagyta az utókorra humanista történelmi művét, mely a magyar irodalom klasszikusává lett. E munka már a 16. században két német fordításban is megjelent - magyarul mindezideig még egyszer sem. E hiányt némileg pótolja most Geréb László, könyvtárunk nyug. dolgozója, mikor a teljes munka 45 könyvből tizet lefordított, az eddigi két kis szemelvényes kiadás után az első, nagyobb, összefüggő részletet: a Mátyás királyról szóló terjedelmes szakaszt. A gondos, szép stílusú munka remélnünk engedi, hogy rövidesen akad kiadó, aki Bonfini műve végét is kiadja, a II. Ulászló gyászos éveiről szólókat is, amelyekben az író mint szemtanu és valósággal helyszíni riporter irásművészetének legjavát adta.

A mintegy huszonöt ivnyi könyvet husz fametszet illusztrálja Bonfini könyvének 1545-i kiadásából.

AZ EPOSZOK KÖNYVÉRŐL

irta a Népszabadság:

" - Román József Eposzok könyvének izlése, művészi érzékenysége, stiláris leleményessége szinte a lehető legtöb-
bet csillantja vissza az Odüsszeia, a Mahábhárata, a Sáh-
náme, a Niebelungmonda és Kalevala költőiségéből, hangza-
tából."

Ehhez nincs mit hozzátenni!

ESEMÉNYNAPTÁR

- Október 7. Poe, Edgár halálának 110. évfordulója.
" 20. Horváth Mihály születésének 150. évfordulója.
" 27. Kazinczy Ferenc születésének 200. évfordulója.
" 28. Nagy Lajos halálának 5. évfordulója.
" 28. Danton születésének 200. évfordulója.
" 31. Radnóti Miklós halálának 15. évfordulója.

x

SZINES, KITŰNŐ DIAFILMET készített Szederkényi Olga moszkvai és krimi utjáról. A 36 felvételtől álló sorozat-
nak a bemutatókon központunkban megérdemelt nagy sikere volt.

x

LIGETI LAJOS kartársunkat az Elnöki Tanács a Tanácsköz-
társaság idején kifejtett tevékenységéért a Tanácsköztár-
sasági Emlékéremmel tüntette ki.

Gratulálunk!

x

KURUCZ ISTVÁN a VIII. ker. Pártbizottság osztályvezetője
az MSZMP megalakulása óta eltelt közel három év belpoliti-
kai eseményeiről és a Párt határozatairól beszélt és ismer-
tette a novemberi pártkongresszus előkészületeit augusztus
29.-én a Kossuth klubban összegyűlt kb. 200 könyvtáros jelen-
létében.

x

LENGYEL FÖLDÖN

Két nemzet van egyesülve bennünk,
S mily két nemzet, a lengyel s magyar!
Van-e sors, amely hatalmasabb, mint
E két nemzet, ha egy célt akar?

/Petőfi/

Az egyes ember emlékezete, - hál'Istennek - a mult emlékeiből ki tudja rostálni átélt testi és lelki szenvedéseket. A rossz emlékek szeliden leszűrt formában, humorral és ironiával fűszerezve kerülnek az emlékezet raktáraiba. A szép emlékek színei viszont nem halványulnak az évek során, inkább erősödnek s a skála kezdetben tompább színei is határozottabb jellegűvé válnak. Nincs másképpen az emberiség történelmi tudata sem. Iszonyu lenne, ha az emlékezetben mindig jelen lennének az elmúlt ezredévek, évszázadok vagy akár csak évtizedek. Ezeket meg kell tanulni s ha valamilyen közös cél érdekében az emlékezésre nagy szükség van, újra és újra át kell ismételtetni, tudatosítani az egyesekben. A szép emlékek, a daliás idők csakugy mint a régi jó világ, az aranykor, a Paradicsom és Árkádia romantikus emlékei pedig mindig élénken élnek és foglalkoztatják az emberek gondolatvilágát.

Európát sohasem lehetett a békesség világának nevezni. Törzsek, népek és nemzetek egyszer ilyen majd olyan kapcsolatban, szövetségben, szerződésben küzdöttek egymással és egymás ellen, pusztítva és ölve hazug és igaz célokért. Ha két nemzet néhány évtizedig, vagy különösen évszázadokig békességben élt egymás mellett az emlékezet szinte csodaként őrizte meg ezt a korszakot s feledésbe merültek mellette az ellenségeskedés zivataros századai.

Az emlékezetnek ez a képessége szépítette meg és szépíti állandóan a lengyel-magyar közös multat. Élnek a közös kapcsolatok nagy korszakai; Nagy Lajos, Hedwig, a Krakóban tanult háromszáz magyar diák, Balassi, Báthory, Rákóczi, Bem, a lengyel légió, a magyarországi lengyel emigránsok stb. stb. És feledésbe merült... Hagyjuk most azt ami feledésbe merült, inkább beszéljünk arról a kicsiny, de számunkra jelentős kapcsolatról amely most született meg: a lengyel és magyar könyvtárosok barátságáról.

Régi barátokként fogadtak bennünket s egész uton így is éreztük, ennek a kapcsolatnak minden velejárójával. Nagyszerű volt a vendéglátás, minden kérésünket teljesítették még mielőtt kimondtuk volna. /A második héten kivánságainkra már gondolni sem mertünk/ nehogy újabb terheket rójjunk vendéglátóinkra./ Megmutatták nekünk azt, amire büszkék: az új lakótelepeken épült korszerűen berendezett

kerületi könyvtárakra, a kitűnő tudományos olvasótermekre, a könyvklubokra. Nem tagadták el előlünk viszont a külváros szegényes üzlethelyiségében meghúzódó kis kölcsönzőállomást vagy a más hivatal földszintjén ideiglenesen megszállt és ugyyszólván megoldhatatlan helyhiánnyal küszködő nemzeti könyvtárt sem.

Őszintén megmondtuk, hogy mi tetszik nekünk, nem titkoltuk viszont bírálatunkat sem.

Az ötödik könyvtár meglátogatása után, amit talán minden idegennek megmutatnak, még egy hatodik, hetedik és tőbbedik könyvtár munkatársai is megsértődtek volna, ha magyar könyvtárosok, barátok járnak náluk és éppen az ő könyvtárukat nem látogatják meg. Így azután szétszöttük csoportunkat, hogy mindenhova jusson látogató, legalább egy kis küldöttség.

Módot találunk arra, - a Könyvtári Híradóban is, - hogy beszámoljunk majd a lengyel könyvtárakban szerzett tapasztalatokról s megpróbálunk majd arról is beszélni, amit a szocializmust építő, a régiből az újra átformálódó lengyel életből láttunk. A közös multban, sajnos mégis csak meg kell említeni, a megszépült emlékek mellett a visszahuzó erők: erőszakkal fentartott, magát túlélte feudalizmus, iparilag fejlettebb országok gyarmattartó gazdaságpolitikája, a népsötétségben tartása stb. is azonosak voltak. Nagyon sok tehát a hasonlóság a változások nagy korszakában is.

A küldöttségnek 11 tagja volt: Tyroler Gyula, Kertész Pál, Király Lászlóné, Kondor Miklósné, Marót Miklós és Tolnai György a Központból, Biró Irén, Dávidné, Gázsóné, Tóth Dezsőné, Zachárné a kerületi könyvtárakból. Augusztus 19-én utaztunk el és szeptember 3-án érkeztünk meg.

Utunknak voltak olyan "külsődleges" érdekességei is, amelyek nem kapcsolódnak szorosan Lengyelországhoz, mégsem jelentéktelenek. Többen közülünk most jártak először külföldön, legtöbbször most ült először repülőgépen, először látta a tengert. S mindez élményt csak fokozta, hogy nem utazgató idegenként, hanem barátok vendégeként jutott osztályrészünkhöz. A két hétben semmi olyan nem történt amit majd az idő gyorsan kirostál az emlékezetből, nehogy nyomasztó teherként kerüljön az emlékképek közé, de sok olyan ami napról napra színesebb és kellemesebb élménnyé válik.

Igérjük: folytatjuk beszámolóinkat. Ugyanakkor, azt hiszem, mindnyájunk nevében mondhatom, nagy szeretettel várjuk a következő hetekben hozzánk látogató lengyel kollegáinkat, barátainkat.

M.

SOKTORNYSU PRÁGA...

Prágába visszatérni talán még nagyobb élmény, mint Prágát először látni. Régi megfeketedett tornyait, álmodó kőszentjeit, a szelid Moldvát, vagy Rodint a Nemzeti Képtárban, éppen úgy nem lehet elfelejteni, mint a Vaclavska Nam. színesen eleven forgalmát, vonzó üzleteit, még vonzóbb szendvicseit és sörét. Prágában különös közvetlenül kapcsolódik a múlt a jelennel. Ha az ember végigmegy a Károly hídon, az elkanyarodó régi utcákon, vagy Mozart és Beethoven emlékéért őrző kecses barokk paloták előtt áll meg egy áhitatos percre - különös álomszerű hangulat keríti hatalmába. De egy rövid séta, vagy néhány lépés, egy halk mellékutcából máris egy járművektől hangos főutvonalra vezethet, ahol már az új, szorgalmasan munkálkodó Prága áll előtted modern lakóházaival, forgalmas üzleteivel, elegáns hoteljeivel, színes, hullámzó forgalmával - a legteljesebb jelent képviselve. De úgy a régi, mint az új Prága egyformán visszavárja az embert. Ezért volt szép, sőt szebb a visszatérés, mert az ember ismerősként jött ismerősökhöz.

Aztán a cseh emberek. Nyugodtak, barátkozóak, segítők. Egy alkalommal, éppen szombat délelőtti csucsforgalom volt, egy idős hölgy utcák során át velem tartott, mert egy üzlet felől kérdezősködtem nála, s hogy el ne tévedjek - elkísért. Pedig ő is bevásárolt és sok ideje nem lehetett. De jött fiatalosan, mosolygó készséggel. A végén kiderült, hogy egy nemrég Magyarországon versenyző fiatal törvívó bajnok édesanyja volt kedves idegenvezetőm.

Sokat mosolyognak, barátkozóan, szinte szavak nélkül értve az embert. És nem idegesek. Ez legelőször a villamosban derül ki, ahol az utasok beszélgetésének halk moráját, a kalauz udvarias "kérem a jegyeket" felszólítása szakítja félbe időnként - kísérő szöveg nélkül. Talán a sör és a cukrászsütemény teszi. Mert Prágában szinte minden második üzlet cukrászda vagy söröző.

Ha az ember Prágát említi, először a Hradzsínra gondol. Én is - de egyáltalában nem tudok beszélni róla. Tulságosan a szívügyem. Nagyon is mély benyomást tett rám. Így hát nem tudok róla beszélni. Tessék inkább felmenni egy halk ünnep délután valamelyik enyhén kapaszkodó utcáján, vagy öreg lépcsőinek sokaságán. Átsétálva a várudvarakon, a boltíves átjárókon, meghökkentően váratlan a találkozás a Szt.-Vitus-sal. Időtálló szépségben, szinte eleven és bölcs fölénnyel fog rád tekinteni, mint általában a nagyon öreg épületek. Arányainak lenyűgöző hatása nem oldódik fel sohasem, mert szorosán be van építve a várpaloták tömbjei közé és közelségével mindig föléd tornyosul. Építőinek nyilván tudatos célja volt ezzel, hogy parányivá nyomorítsák a szemlélőt. Belül ibolyaszínű köd dereng a gót csucsívek alatt, talán az elmúlt századok levegője, és a színes ablaküvegeken át beszűrődő fényben középkori legendák világa elevenedik meg.

Egy rövid séta után a várkert nyirott bokrai között - ahol egy teraszos kávézóban jó süteményekkel üditheted magad- felejthetetlen látogatást tehetsz a szomszédos Nemzeti Képtárban. A szerény külsejű barokk palota századok festészetének gazdag képanyagát őrzi. Ha kellő áhitattal végigjártad a Rembrandokkal, Tennier-ekkel, Franz Halsokkal, Breughelekkel ékes szobák sorát, még a földszinten vár rád egy terem benne Rodin és a francia impresszionisták. Nem sorolom fel őket, mert szinte mindannyian képviselve vannak legalább egy képpel. Ebből a teremből egy csendes zárt kertbe jutsz, ahol megállt az idő és egy Rodin szobor, meg sok virág társaságában perceket vagy órákat tölthetsz el.

De tovább kell menned, mert nem mulaszthatod el a Lorettói kápolna egyházi ékszereinek káprázatos pompáját, de legfőképpen a harangjátékot, amely 300 év óta jelzi az idő múlását - marasztalóan.

Mert nem érdemes sietni ott, ahol egy újabb vonzó terasz hívogat virágárnyékával a nyári melegbe. Itt annyi pohár sört ihatsz, amennyi elegendő, hogy kivárd az újabb óraütést és az újabb harangzenét.

És hogy nem maradsz Prágában örökre, annak csak egy oka van - hogy a vendéglőkben nem magyar szakácsok főznek, no meg az utlevél...

Balázs Emmi

CSEHSZLOVÁKIAI MOZAIKOK.

Nemzeti muzeumba belépve lenyűgöző látvány fogadott. Széles, világos lépcsőfeljáró után az első teremben a csodálatos szobrok között ismerős arcok és nevek fogadtak. Közöttük voltak magas márványalapoton Dvorak, Jirasek, Smetana, Nemcova mellszobrai, Kamensky életnagyságu szobra. Az érem gyűjtemény gazdag és izléesen kiállított darabjai között látható Mária Terézia, Husz János Neruda portréi és több feldolgozásban és nagyságban Puskin sorozat a híres Loreta /királyi kincstár egy része/ pompáján kívül 2 tárgy ragadott meg legjobban. Az egyik egy művészi fafaragás, mely Krisztus és a 2 lator keresztrefeszítését ábrázolja, gyönyörűen megmunkált mellékalakokkal. A másik ezüst-ötvös munka, melynek kidolgozása a legfinomabb csipkével veszi fel a versenyt. Tálcat, kelyhet és egyéb tárgyakat készítettek belőle.

A többi "kincs" mellett, melyek között az igazgyöngy, a drágakő káprázatóan csillogott ez a két említett darab a munka, a türelem, a zseniális alkotóképesség diadalát hirdette.

- - - -

Láttam a kassai gyermekkönyvtárat, melynek forgalma egyik ifj. könyvtárunkhoz sem hasonlít. Napi 300-400 kölcsönző az átlag. Van saját kis báb-felszerelésük, csodálatos szekrénybe épített televízió készülék és egy ragyogó újítás. Minden új és a régi könyveket folyamatosan lemosható, átlátszó műanyag védőborítékkal látják el. Egy alkalmazott csak evvel foglalkozik.

A városi élményeken kívül a Tatra-beli lakóhelyünk és a Csorba tó volt a legcsodálatosabb. Egy kis falu /Boca/ lett laktunk a Sport Hotelben. Innen láthattuk az idilli falut. Nagy hegycsucsoktól és fenyőerdőktől körülvéve a közepén kis fehér templom, körülötte kedves faházak, sebes és tisztavízű kis patak, dúsz zöld majd térdig érő növényzettel a partjain. Ha tiszta volt a levegő, ablakunkból a tátrai hegyvonulat látszott. Csodálatos frissítő hatása volt e kedves helynek. Sose éreztem itt fáradtságot és a megszokottnál sokkal kevesebb alvás is elég volt.

Ebben a hotelben az étkezések jelentették a humoros esetek láncolatát. Nem ismertük a cseh étlapot, se a szavakat, sem ami mögöttük volt. Cseh, német és magyar szókeverékek segítségével adtuk elő "lehetőleg olcsó" kívánságainkat. Ezenkívül lestük egymás tányérját, hogy ki mit kapott. Az volt az érzésünk, hogy szegény pincér-fiu már fél tőlünk és álmaiban is kísértjük bonyolult kívánságainkkal.

- - - -

Befejezésül még egy idegenvezető néniről is megemlékeznek.

Városnéző busz-kirándulást tettünk, melynek keretében egy "roskátag, öreg gyérhaju" néni kalauzolt. Megijedtünk tőle, hogy bir egész délelőtt velünk fáradozni. Csodálatra méltóan friss volt és lelkes. Magyarázott, intézkedett, mindenütt legelől futott és érdekessé, érthetővé tette egy kedves önkéntes tolmácsnő segítségével számunkra a látottakat.

Ötletszerűen ennyit utunkról, melyet szívesen ismételnénk meg, mint tapasztalt külföld-járók.

Sugár Ágnes

RANDÉ JENŐ a Rádió szerkesztője tartott előadást központunkban a külpolitika legaktuálisabb kérdéseiről augusztus 19.-én a Szakszervezet és szakoktatásunk vezetőjének meghívására.

SZEPTEMBER 5.-től folyamatosan nyilvános pártcsoportter-
tekezleteket tartunk. E csoportos beszélgetéseken mondják
el a párttagok és a meghívott pártonkívüli kollegák véle-
ményüket a helyi pártvezetőség munkájáról és javaslataikat
a szeptember 29-én újjáválasztandó vezetőség számára.

JELENTŐSEBB UJABB KÜLFÖLDI SZERZEMÉNYEINK:

Filmlexicon degli Autori e delle Opere. I. Roma, Ed. di
Bianco e Nero, 1958.

4-2483/1

K ref

Stein, Werner

8-44694

Kulturfahrplan. Die wichtigsten Daten der Kulturgeschichte.
Berlin, Herbig, 1958. 1401 p.

Ebben a hatalmas műben 7 táblázatba /politika, költé-
szet-színház, vallás-filoz.-nevelés, képzőműv., muzsi-
ka, tudomány-techn., gazdaság-mindennapi élet/ osztva
mutatja meg az emberiség fejlődését a mai napig.

P. Dupré

8-44951

Encyclopédie des Citations. Paris, Éd. de Trévise, 1959.
704 p.

A könyvtári reference szolgálatban igen használható mun-
ka. Részletes utasítással a könyv használatára.

Pierre Bourget et Charles Lacretelle Sur les murs de Paris
1940-1944. Paris, Libr. Hachette, 1959. 206 p.

8-44952

Öt fejezetben mutatja be a fenti öt év hirdetményeit,
falragaszait. A német megszállás történelmi dokumentumai
ezek.

Slavonic Encyclopaedia. Ed. by Joseph S. Roucek. New York,
Philosophical Library, 1949. 1445 p.

8-44943

/K ref/

Norman Lansdell

8-44945

The atom and the energy revolution. New York, Philosophical
Library, 1958. 200 p.

Gazdagon illusztrált könyv. Tárgyalja a világ energia forrá-
sait és szükségleteit, országok szerint, az atom energia fel-
használását, annak politikai és gazdasági felhasználásának
megszervezését, stb. stb.

NAGYREVIZIÓ 1959.

Az ellenforradalom rombolásainak helyreállítása után, amikor már harmadik éve bukdácsolva kerülgettük az íróasztalok közé ékelt malterosládákat, gyalupadokat és szerszámokat, azt hittük ezzel vége a komédiának. Csalódtunk! Ma újra ropog talpunk alatt a levert vakolat. Ismét belepett mindent, egész könyvállományunkat is - a fehér por. Vigaszunk, hogy ez a por nem a rombolás nehéz fojtó, hanem az építés könnyebb, szívesen elviselt pora.

Az idén a régi llo voltos világítási berendezésünket szerelik át 220 voltra. Vésnek, furnak az épület minden zugában.

Ebben a csatazajban dolgozunk már hetek óta és kezdtük el a hagyományos nyári nagyreviziót is. Örültünk a nyári szünetnek azért is, mert úgy gondoltuk, hogy öt hétig kedvünkre hangoskodhatunk a tizenegy hónapos szordinó után. De örömről korai volt, a véső és a kalapács zaja elnyomta minden megszólalásunkat.

Még a forgalom utolsó hetében többféle felmérést végeztünk és munkatervet készítettünk.

A revizió programja alig különbözött a tavalyitól. Mindössze annyival lett nagyobb, amennyivel általában növekedtünk, a feladat annyival nehezebb, amennyiben munkakörülményeink kedvezőtlenül alakultak. A könyvtárban folyó tartozási munkálatokkal szinte párhuzamosan voltunk kénytelenek sok figyelmet igénylő munkánkat végezni.

Az öthetes revizió minden napján porban, erős zajban, sokszor világítás nélkül, összetolt butorok között kellett koncentrált figyelmet igénylő összeolvasó munkát végeztünk. Nagy erőfeszítéseket kellett tennünk a rendkívüli szabadságolások miatt elmaradt munkák elvégzésére is.

A munkálatok megindítását munkaértekezlettel kezdtük el. Ismertettük a feladatok sorrendjét és megalakítottuk a munkacsoportokat és megállapodtunk a fontosabb munkák elvégzésének módszereiben.

A nagyrevizió során a következő munkákat végeztük el:

- 1./ A három különböző helyen tárolt kézikönyvtári állományunkat összehasonlítottuk a nyilvántartóval és a külön katalógussal. Áthelyezéseket végeztünk és hiányjegyzéket készítettünk. Az egyes tudományszakok hézagainak megfelelő kézikönyvekkel pótoltuk.
- 2./ Nyilvános betürendes katalógusunkat 90 fiókos szekrényre bővítettük. Mivel az új, modern szekrényeket nem állíthattuk a stil-szekrények mellé, egész szak- és betürendes katalógusunk 1440 doboznyi cédulaanyagát át kellett

raknunk más szekrényekbe.

Bár tervünkben nem szerepelt a szakkatalógus rendezése, utólagos megfontolás után mégis rendeztük. Egyrészt a 7,8,9-es szakokban olyan mérvű volt a dobozok telítettsége, hogy évközben a cédulaberakás gondot okozott volna. Másrészt a katalógusok előzetes felmérésénél valahogyan elkerülte figyelmünket, hogy a modern szekrények nagyobb dobozaiból a régi szekrények kisebb dobozaiba kell átrakodnunk, s ezzel még jobban fokozódik a régi dobozok telítettsége.

Ezek után a szakkatalógus 765 dobozában a cédulákat - az egyes szakok várható szaporulatának megfelelően - arányosan kellett elosztani. Hogy mennyi cédulát rakunk egy-egy dobozba, arra nincsen mérték. Ez elsősorban a szak várható szaporulatától függ. De ügyelni kell a szakrend összefüggéseire, logikájára is. A fogalmakat csak ott választhatjuk el egymástól, ahol a szakrendszer megengedi és nem mérték szerint. Mégis 765 dobozon át az utolsó dobozig arányosan kell a cédulákat elosztani. Ha ez nem sikerül, a műveletet kezdhettük előlről. A mostani rendezésnél pl. háromszor próbálkoztunk.

Ezzel a rendezéssel, mind a Betürendes- mind a Szakkatalógusban 2-3 évre férőhelyet biztosítottunk a cédulaszaporulat elhelyezésére.

A katalógusrendezése közben minden "politechnikai" felkészültségünket latba kellett vetni, a címkekeretek le- és felszerelésénél és a cédulatartó nyársak rögzítésénél.

El kell érünk, hogy a jövőben a katalógus rendezés ne évről évre visszatérő probléma legyen, hanem öt évenként sorakerülő feladat.

3./ Kb. 28.000 db indikátort hasonlítottunk össze könyvállományunkkal. Az ellenőrzés során 135 db indikátort helyeztünk vissza a kölcsönzésből visszakerült könyvekbe. Megsemmisítettünk 44 db helytelen másolatot. Ezek, mint kikölcsönzött könyvek szerepeltek nyilvántartásunkban, ami megtévesztette a könyvtárosokat, s csalódást okozott az olvasóknak. Rossz helyen találtunk 49 db indikátort.

4./ Földrajzi katalógusunkból folytattuk a megszüntetett Keleti Gyűjtemény "A" céduláinak kiszedését, számszerint kb. 8.000 darabot. Ugyanis tavaly a gyűjtemény még fel nem dolgozott könyveinek céduláit, /A49-A94-ig/ az olvasók érdekében, hogy a könyv igényelhető legyen, a katalógusban hagytuk.

5./ Azért, hogy olvasóinkat megkíméljük a hiányzó könyvek helyrajzi számainak kiírásától és raktári apparátusunkat a felesleges kereséstől, az 1950-1952 évben kikölcsönzött, ezideig vissza nem hozott könyvek céduláit kiszedtük a nyilvános katalógusainkból. Számszerint 664 darabot.

6./ Terven felül végeztük el a házi kölcsönzések revízióját. Minden könyvtári dolgozót felszólítottunk elfelejtett kölcsönzésének rendezésére. Egyes "mammut" kölcsönzőknek a felszólítást nem a szokványos rigorozus szövegű nyomtatványon, hanem -az adós egyéniségének ismeretében- külön-külön esdeklő írás, fohász formájában prezentáltuk. Pl. a Bibl.

o. könyvtárosainak címzett felszólítás /szerk. Jámor-Mária/:

"Kedves Hugom, Biblike!

Tudod, hogy mindig segítségre kész nővérként álltam melletted, s amennyire csak tudtam megadtam Neked mindent. Ezt továbbra is megteszem, hiszen szeretetem csak erősödik Irántad. De most, hogy számotvetek lelkemben az elmúlt év eredményeiről és hiányairól sajnos sok szemedrevetni valót találok.

Nem akarom tulságosan kihangsúlyozni, milyen szívesen adok Neked szívem raktárának legrejtettebb zugából is, de mindennek van lejárat határa! Testvéri szeretetem ellenére sem tehetem meg, hogy örökre szóló ajándékot adjak. Sajnos az én körülményeim is olyanok, hogy csak kölcsönözni tudok. S a kölcsönt vissza is kell adni! Nagyon rosszul esik, hogy bőkezű nővéreddel szemben ilyen nemtörődöm vagy. Tudod, hogy más irányban is vannak kötelezettségeim s én azt nagyon jól tudom, hogy regényekre nincs szükséged éveken keresztül. Én pedig ezeket nagyon jól tudnám használni.

Ne haragudj, hogy megemlitem, de úgy tudom, hogy kisfiad befejezte már az amerikai bibl.-t. Így az anyagot visszszakapván, én azt szívem más pártfogoltjainak is át tudnám adni.

Kértelek már, de újból figyelmeztetlek, szólj kedves kislányaidnak - akikben tudom, méltán örömöd telik - jelezzék melyik használja adományomat. Így aztán az én testvéri szívem jobban számontarthatja, melyiknek okozott örömet.

Sok dolgom van ugyanis mostanában, de családot bármelyik tagját szívesen látom reggel 8 és 9 óra között a ruhatár összes helyiségeiben. /Zárvatartás idején a könyvvisszavétel ideiglenesen a ruhatárban volt./

Szívélyes üdvözlettel maradok továbbra is gondos nővéred:

Kölcsönző"

Eredmény: azóta már többen rendezték könyvtartozásaikat.

7./ Egyik legnehezebb feladatunk a könyvállomány portalanítása volt. Bár ígéretet kaptunk porszívógépre, a portalanítást végül is kézíerővel kellett elvégezni. Egyszerbe állítva, mintegy 12 km hosszú könyvsort kellett portalanítani, úgy hogy a könyveket hármassával vették kézbe s törölték le. Majd a polcokat vizes ruhával tisztították le. Dicséretére válják a raktár dolgozóinak, hogy nagy munkájuk közben - saját bevallásuk szerint - a könyvek sorrendjét sehol sem bontották meg.

8./ A portalanítás után, raktári dolgozóink azonnal hozzáfogtak a könyvállomány helyszámrendi ellenőrzéséhez, amit

sikeresen be is fejeztek. Ennek során kb. 400.000 könyvet revideáltak.

9./ A folyóiratterem tárlóit - könyvtárosi közreműködéssel - portalanítottuk és a folyóiratanyagot rendeztük. 650 db folyóirat tárolását, betűrendjét és számrendjét ellenőriztük. A hiányzó számokat reklamálás szempontjából jegyzékbe foglaltuk.

10./ Napi folyómunkát is végeztünk. Több száz könyvkártyát írtunk és a folyóiratpostát feldolgoztuk.

11./ Jó munkát végeztek takarítóink. Egyik-másik teremben háromszor is meg kellett ismételni a takarítást.

12./ A zárvatartás idején, szombat kivételével, naponta 15^h-18^h-ig vettünk vissza könyveket az olvasóktól.

13./ Házi könyvkötészetünk kézi nyomással 1306 db új katalóguscimkét készített. A címkének a kitűzött időre való elkészítésével, nagy mértékben hozzájárultak a katalógusrevízió sikeres befejezéséhez.

14./ Késedelmes olvasóknak kiküldtünk 78 db. első felszólítást. Az 1956 évi tartozásokról 613 db., az 1959 március és áprilisről 134 db. perfelszólítást küldtünk ki.

15./ Az utolsó napon az egész nyilvános szolgálat a termék berendezése és a munkaeszközök rendbetétele után, felkészült az őszi forgalomra. Záróértekezletet tartottunk, amelyen a revízió tapasztalatairól és az új könyvvédelmi rendszabály életbeléptetéséről tárgyaltunk.

16./ A szerelés, tatarozás és takarítás miatt a könyvtár egész butorzatának elmozdítása és visszaállítása vált szükségessé. Ebből a könyvtár gyengébb és erősebb fizikumú dolgozói alaposan kivették a részüket. A gondnokságnak is sokáig emlékezetes lesz az idej nagyrevízió.

A könyvtár bezárásának meghirdetése ismét jó propagandának bizonyult, a forgalom azonnymban megindult. Naponta többször felkerestek bennünket kérésekkel, személyesen és telefonon egyaránt. Ezenkívül kisebb-nagyobb, de inkább nagyobb reference-kérdésekkel fordultak hozzánk.: A Külügyminisztérium Kínai osztályának előadói, a Filmstudió, a Központi Pártbizottság, a Képzőművészeti Alap, a Népbíróság, az Operaház, a Kínai Magyar Társaság, a Magyar Ujságírók Szövetsége, és a Baranyamegyei Könyvtár Folyóiratosztályának vezetője és még sokan mások. Jónéhányhelyben olvasót is kiszolgáltunk, különösen rendeletekkel. Házon kívül kikölcsönöztünk 488 db. könyvet.

Könyvtárszakos egyetemi hallgatók látogató csoportját is végig vezettünk könyvtárunk osztályain és olvasótermein.

ooo

Munkánk közben nem egyszer demoralizáló jelenségeknek voltunk tanui. Egyes kartársak többször követelték a kölcsönzői ügyeletest a 8-9 óra közötti időn túl is. "Itt soha sincsenki!" és hasonló megjegyzéseket hallottunk. Mások a tele-

fonnal türelmetlenkedtek, mivel várniok kellett, míg valaki felveszi a kagylót.

Széles munkaterületünkön három telefon működött. /Valóban működött!/ Minden telefonhoz nem állíthattunk külön ügyeletet. Hiszen az egész nagy revíziót jóformán 16 dolgozó végezte, beleértve a raktári portalanítás munkáját is.

Központi és kerületi könyvtárosok! - vegyük már végre tudomásul, hogy július közepétől augusztus közepéig ZÁRVA van könyvtárunk központja. Nagyrevíziót tartunk, nem ülünk a kölcsönzőasztalnál és nem tartunk telefoninspekciót.

Nem vagyunk eltelve magunktól, de tények szólnak mellettünk, mert úgy a múltban, mint az idén is, ezt a kétségtelen nagy munkát maradéktalanul elvégeztük. Ez pedig csak úgy sikerülhetett, hogy az ügyeletes az asztalát elhagyta, a házi telefont kissé elhanyagolta, és bevonult a raktárba.

Kondorosi Sándor

A SZABÓ ERVIN ÉNEKKAR okt. 17. este 8 órakor a Zeneakadémia nagytermében Bárdos Lajos Kossuth díjas zeneszerző 60. születésnapja alkalmából hangversenyt ad a MÁV szimfonikus zenekara közreműködésével. Vezényel G. Horváth József. Jegyek a portán kaphatók.

Öt kis kiállítást rendezett augusztusban a 38-as kerületi könyvtár: az Alkotmány ünnepére a XII. ker. Tanács előcsarnokában fényképkiállítást a "Kerület kulturális életéből" címmel, az Ugocsa moziban és a könyvtárban könyvkiállítást. A rádió "Mai magyar költészet" c. állandó műsorszámá alkalmából kiállítást rendezett az új magyar költőnemzedék versesköteteiből. Végül a gyermekkönyvtárban "Nyári örömök" címmel sport, játék és turisztikai könyveket állított ki.

A "Föld szépségei" c. kiállításunk folytatja vándorútját. Jelenleg az Ajtósi Dürer uti Szt. István gimnáziumban látható.

MOLNÁR JÓZSEF adminisztrációs vezetőt az Állat- és növénykertből népgazdasági érdekből könyvtárunkhoz helyezték. A titkárságra osztották be.

Új kartársunknak jó munkát kívánunk.

A MAGYAR TANÁCSKÖZTÁRSASÁG RÖPLAPJAI. BIBLIOGRÁFIA
ÉS DOKUMENTUMGYŰJTEMÉNY. SZERK.: TISZAY ANDOR
Bp. 1959. 301 l.

A Tanácsköztársaság gazdag örökségét leltárba foglaló művek között bizonyára rangos helyet, hasznos funkciót fog betölteni ez a "bibliográfia és dokumentumgyűjtemény". Joggal, hisz a politikai irodalomnak azon legnagyobb példányszámú termékeit teszi közkinccsé újból, amelyek ma már ritkaságszámba mennek, s bár hatásuk a tömegekre, értelemre és indulatra egyaránt döntő erejű volt, jelentőségük szerinti megbecsülésben nem részesültek még a céhbeli körében sem. Elkallódtak még ha történetesen könyvtárba kerültek is, de tudományos "értékesítésükkel" a korra oly jellemző tartalmuk, stílusuk, szerepük vizsgálatával sem foglalkoztak úgy, ahogy érdemes és egyben szükséges lett volna. A bibliográfia kettős uttörő érdeme, hogy egyrészt e lappangó értékek felkutatásához adott és ad további ösztönzést, másrészt valamennyi, eddig megjelent hasonló jellegű kiadványnál alaposabban regisztrálja és segít megközelíteni a felderített anyagot.

A szerkesztő: Tiszay Andor - és valamennyi munkatársa - mind a dokumentumkutatás mind a feldolgozás terén a legnagyobb elismerést érdemlő, példás munkát végzett. Bibliográfiájuk 754, a kérdéses dokumentum lelőhelyét is feltüntető címfelvételt tartalmaz. Ebből 680 a Tanácsköztársaság idején, 74 a Tanácsköztársaság kikiáltása előtti hónapokban megjelent röplapot ír le. Az időrendben közölt "Előzmények" anyagát /30 p./ -elsősorban könyvtárunk gazdag de meglehetősen szétszóródott röplapállományára támaszkodva -Remete László gyűjtötte össze, válogatta ki és dolgozta fel, mintaszerűen. Az "Előzmények" fejezetét a tanácsköztársasági röplapok követik betűrendben. Az elrendezésnek ez a következtelensége szépséghibája ugyan a műnek, de elkerülhetetlen volt, a kiadások idejének fendkívüli nehézségekkel járó megállapítása miatt. A tanácsköztársasági fejezet képezi a könyv gerincét /"200 p./ Tartalmát az autopsia elve szerint, Tiszay Andor - Raáb Anna rendkívül értékes közreműködésével - a Párttörténeti Intézet, a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár és saját gyűjteményéből meritve állította össze, a Széchenyi Könyvtár Munkácsi Piroska által feldolgozott és az Országgyűlési Könyvtár "A Magyar Tanácsköztársaság Kiadványai..." /1958/ c. bibliográfiájában publikált anyagának felhasználásával. A bibliográfia harmadik része a mutatóké. /37 p./ Szak, név, helymutató valamint a röplapok testületi szerzőinek mutatója, nyelvi csoportosítása és a dokumentum-mellékletek mutatója teszi áttekinthetővé a kötet gazdag tartalmát.

A bibliográfia egyik legnagyobb érdeme az egyes kiadványok ismertetés értékű leírása. S ezt csak tetézi a legjellegzetesebbek teljesértékű reprodukálása, az eredetitől szinte már ma sem megkülönböztethető facsimiléken. Sajná-

latos, hogy az egyébként kitűnő, többszemponthu mutatórendszer épp e dokumentumok kötetbeni helyét nem jelöli meg pontosan. S ezzel adós marad cimleírásuk jegyzete is. S ha már bírálunk, hagy mutassunk rá, a mű szép arcán egy csunya szemölcsre is. Közvetve talán még ezzel is dicsérünk, mint az a szabó, aki egy kollégája által szabott ruhát alaposan szemügyre véve nem tud mást mondani mint hogy "rosszul van valsalva."

A bevezető szövegekben lépten-nyomon nyelvtani vétségekbe ütközünk. Leggyakrabban a névelő hibás alkalmazása szur szemet /ld. "az előszavunkban" stb./ de kipellengérezhetnének ennél súlyosabb, értelemzavaró baklövéseket is. Am ezzel magunk is melléfognánk. Keressük meg inkább azt, amit még méltatnunk kell. Elsősorban Sárdy Károly stilusos borítólapját, a gondos tipográfiai előkészítést és kivitelezést, röviden szólva azt, hogy a könyv formai kiállítása méltó tartalmához.

"A Magyar Tanácsköztársaság Röplapjai"..c. bibliográfiában amint erre Jóboru Magda és Révész Ferenc előszava rámutat "a könyvtárközi együttműködésnek is egyik első és jelentősnek mondható eredményét" láthatjuk. Hagy tegyük hozzá, a könyvtáron belüli együttműködésnek is szép bizonyítványa a mű. Benne van a szakmai gyakorlatát végző egyetemi hallgatótól kezdve a kötetzet dolgozóig sokak, sokszor meg sem nevezhető munkája. Rajtuk is mulott, hogy ez a kiadvány ha nem is jelent meg az ünnep idejére, mégis "ünnepi" lett.

Ismertetését fejezzük be azzal, amivel röplapjai kezdik; mához is szóló mondanivalójukat, szép gyűjteményüket-"Olvasd és add tovább!" -

P.P.

"A HARCBAN NEM SZABAD MEGÁLLNI..." /KISZ daloskönyv./

Tetszetős, igen formás, 61o oldalas kötetbe gyűjtötte össze Orosz Sándor és szerkesztő-brigádja fiataljaink számára hősi multunk, hazánk és a szocialista testvérnépek legszebb dalait. Közel 300 dal szövege, kottája és a táncos, játékos daloknak még a térrajza és a lépései is megtalálhatók az igen régen várt, nagyon hasznosnak ígérkező ifjusági daloskönyvben amelyet a KISZ Országos Ifjusági Sportbizottsága adott ki.

x

A KÖNYVTÁRI KISZ. alapszervezet október elsején délután 1/2 6 órai kezdettel vidám klubdélután rendez a Kossuth klubban. A műsor programtervezetében bulgáriai utibeszámló és "dupla vagy semmi" játék is szerepel.

A klubnapon minden érdeklődőt szivesen látunk.

KÖNYVTÁRUNK PÁRTKONGRESSZUSI MUNKAHIREI.

Munka közben.

/Kongresszusi kiadványunkról./

A Budapest Gyűjtemény munkatársai, megszakítva a "Nagy Bibliográfia" munkálatait, augusztus eleje óta valamennyien a "Budapest munkásmozgalmának bibliográfiája 1919-1944" című kongresszusi kiadvány számára gyűjtenek adatokat. /"Valamennyien" -ebből persze a betegeket, a külföldet járókat, a szabadságon lévőket átmenetileg, vagy tartósabban le kell számítani./

A Központ nyilvános szolgálata, a "B" gyűjteményesek, de a kerületi könyvtárosok közül is sokan tapasztalhatták, mennyire sürgetően szükséges egy ilyen bibliográfia közre-
adása. Évek hosszú sora óta kérnek utmutatást a legkülönbö-
zőbb szervektől /pártbizottságok, kerületi tanácsok, isko-
lák, egyes kutatók, ujságok, stb./ Budapest egésze, vagy
egy-egy kerülete munkásmozgalmi történetének megírásához,
vagy ennek egy részletkérdéséhez.

Márciusi kiadványunk, a 120 példányban sokszorosított
több mint 450 oldalas "Budapest a Tanácsköztársaság idején
a korabeli sajtó tükrében" című annotált bibliográfiánk az
efajta igények részbeni kielégítését célozta. Nem azért volt
a panasz, hogy nem volt módunk a Tanácsköztársaság több
mint 600 sajtótermékét feldolgozni, hanem azért, mert kevés
példány jelent meg a bibliográfiából.

Tanácsköztársasági kiadványunk folytatása az amin je-
lenleg dolgozunk. Most korántsem gondolunk 25 év teljes saj-
tójának átnézésére - munkánk más jellegű. Feldolgoztuk min-
denekelőtt a felszabadulás óta megjelent s ezért legkönnyeb-
ben elérhető munkásmozgalmi dokumentumköteteket és egyéb
szakbavágó monografikus műveket. Tapasztalatból tudjuk,
hogy milyen nagy segítséget adunk majd a bennük lévő adatok
analitikus "topografikus" kivétítésével a kutatóknak. Első-
ként tárjuk fel a Népszava 1919-1944-es évfolyamai fővárosi
vonatkozású munkásmozgalmi adatait. Emellett több fontos
szakszervezeti lap idevágó anyagát is részben vagy egészben
/aszerint, hogy hány évfolyam vagy szám található fel
nálunk, a Párttörténeti Intézetben, vagy a Széchenyi Könyv-
tárban/ adatait is kiemeljük. Legfontosabbnak a kommunista
anyag feltárását tartjuk. Elsősorban a "Kommün" az 1928-tól
1935-ig megjelent "Kommunista" az "Ifjú Proletár" az 1942-
ben és 1944-ben megjelent "Szabad Nép" és a békepárti kiad-
ványok és számos más hazai illegális lap mellett a kommunis-
ta irányítás alatti legális lapokat /az 1925-ben megala-
kult Magyar Szocialista Munkáspárt, a szakszervezeti ellen-
zék, ujságai, a kulturális kiadványok mint a 100%, a
Gondolat című lapok, stb./

Áttanulmányoztuk ezek mellett a legfontosabb elérhető kommunista emigráns folyóiratokat /a bécsi Proletár, bécsi Vörös Ujság, a Bécsben megjelent Uj Március, a Moszkvában megjelent Sarló és Kalapács és az Uj Hang évfolyamait.

Ezekon túlmenően a forradalmi, vagy baloldali szépirodalmi anyagból is meritettünk, József Attila, Balázs Béla, Lukács László, Radnóti Miklós, Gelléri Andor, Földeák János, Várnai Zseni, Nagy Lajos és mások budapesti tárgyú műveire is adunk utmutatást.

Ha technikailag és időben megoldható néhány Vértes Marcell, Szónyi István, Derkovits, stb. rajzzal szeretnénk illusztrálni kiadványainkat.

Jelenlegi vállalkozásunk sokkal kisebb mélységű, mint a tanácsköztársasági kiadványé. Ott négy és fél hónap sajtójáról volt szó, most kerek 40 esztendő, több mint százszor olyan időtartam sajtója és monografikus művei között vagyunk.

A kutatómunkában járatosak előtt nem szorul kifejtésre, hogy bibliográfiánk csupán az első lépés az anyag ilyenirányu feltárása felé. Olyan lépés, kezdet, amely merjük remélni a maga vázlatos formájában is komoly segítséget, indítást tud majd nyújtani a kutatók százainak.

Remete László.

Könyvtárunkban módszertani utasítás alapján beszéltük meg a kongresszusi könyvajánlás módjait, lehetőségeit. Értékeltek a kiválasztott műveket, majd olvasóink nagy részének ismeretében kialakítottuk magunkban azt a típust, amelyben a marxizmus klasszikusainak olvasása megfelelő talajra talál, de őszintén számoltunk a visszautasításokkal is.

Az öt hetes szünet után bekövetkezett könyvtárnyitás azonban olyan óriási forgalmat eredményezett, hogy az ezt követő másfél héten keresztül be kellett érniük a kongresszusi könyvanyag szépirodalmi részének ajánlásával. Ez pedig alig jelent számunkra munkát, legfeljebb az előjegyzések felvétele az óhajtott könyvekről. Ezeket ugyanis a Tanácsköztársasággal kapcsolatos figyelt könyvekhez hasonlóan minden különösebb ajánlás nélkül is szívesen elviszik. Sohasem kerül vissza a polcra Mesterházy Pokoljárása, Molnár Géza Hullámverése, Kocsetov Jersov testvérek c. regénye.

Nem ilyen kedvező a helyzet a kongresszusi anyagban szereplő marxista klasszikus művek ajánlása terén. Régebbi tapasztalataink alapján tudjuk, hogy hány visszautasítás hangzott el ezekkel a szavakkal: "Ő ebből elegendő volt már a szemináriumokon, most valami szórakoztatót szeretnék olvasni." Ilyenkor több-kevesebb sikerrel ajánlottunk népszerű politikai kérdéseket tárgyaló brossurát, politikai jellegű utinaplót, pedig jól tudtuk, hogy a marxizmus klasszikusainak műveit semmiféle hasonló népszerű kiadvány nem pótolhat-

ja, még a több témával kapcsolatban megjelent cikkgyűjtemények sem. Körülbelül ilyen tapasztalatokkal indultunk el szept. 7-én az 5-ös fiókba, hogy résztvegyünk a területi pártcsoportértekezleten és elmondjuk észrevételeinket, javaslatainkat a klasszikus politikai irodalom ajánlásával kapcsolatban. Az itt elhangzott ószinte felszólalások alapján keserű megnyugvással vettük tudomásul, hogy más fiókban is hasonló a helyzet.

Első próbálkozásunk eredménye: 124 olvasó közül heten kölcsönöztek ki egy-egy kongresszusi anyaghoz tartozó politikai művet. Ezenkívül 23 kötet egyéb társadalomtudományt forgalmaztunk. Figyelemre méltó az a tény, hogy Pender Ferenc husz évi kölcsönző munka tapasztalatai alapján egymaga hat olvasó esetében találta el azt a lélektani pillanatot, amikor nem kísértett a kötelező olvasmányok réme, hanem felülkerekedett az előítélettől mentes érdeklődés, de főleg a hangot találta el, amellyel meggyőzött öt nőt: háztartásbelit, segéd munkást, varronót és egy férfit a marxizmus klasszikusainak értékéről.

A kölcsönzés után megbeszéltük az első próbálkozás tapasztalatait és megegyeztünk az eddig legjobban bevált módszerek alkalmazásában:

1. Elsősorban ki kell szemelnünk azokat az olvasókat, akik egyéniségük, képzettségük, foglalkozásuk alapján alkalmasak a marxizmus klasszikusainak helyes befogadására.

2. Az olvasókkal való beszélgetés közben meg kell fogódnunk abban a szálban, amely által összefüggést teremthetünk érdeklődési körük és a marxista-leninista irodalom között. Mivel a klasszikusok az élet csaknem minden területére vonatkozóan alkottak műveket, mindig megtalálhatjuk ezt a kapcsolatot.

3. Legközelebbi alkalommal, a könyvek visszavételekor újra beszélgessünk ezekkel az olvasókkal. Érdeklődjünk véleményük iránt, hallgassuk meg esetleges ellenvetéseiket, röviden válaszoljunk rá, majd e közelebbi megismerés alapján próbáljunk még megfelelőbb könyvet kezükbe adni a marxista szerzőktől.

4. E módszer alkalmazásának feltétele: Legteljesebb együttműködés a kölcsönző könyvtárosok között, különösen azokban a fiókokban, ahol a visszavételt és a kiadást más munkatárs végzi.

Könyvtárunkban már több esetben bevált az ún. kollektív kölcsönzésnek az a formája, amikor - különösen kis forgalom esetén - egy különleges igényű vagy makacs olvasóval foglalkozó munkatársunk segítségére sietünk; tanácsot adunk egymásnak az olvasók egyéniségére, könyvek tartalmára, egyes kérdések irodalmára vonatkozóan.

A Kongresszus tiszteletére végzett munkánk ismertetéséből nem hagyhatjuk ki, hogy Lenin összes műveiből 20 kötet cikkeinek analitikus cimleírását vállaltuk, egy-egy könyvtárosra öt-öt kötetet szánva.

A 8-as fiók kollektívájá
nevében
Horváth Pálné

Az MSZMP kongresszusa tiszteletére könyvtárunk is vállalta a kerületi könyvtárak által javasolt könyvek fokozottabb népszerűsítését és ajánlását. A javasolt módszert a Tanácsköztársasággal foglalkozó könyvek esetében már megismertük.

Tudtuk, hogy a Kongresszus tiszteletére vállalat könyvek ajánlása nehezebb feladatot jelent, s korántsem voltunk biztosak a munka eredményességét illetőleg.

Nincs nehézségünk a kijelölt szépirodalmi könyvek ajánlásánál. A könyvek állandóan kézben vannak, mint ahogy a felajánlásunk előtt is jól forogtak. Itt csak annyi változás van, hogy a könyveket tudatosabban ajánljuk egyes olvasóknak.

Nehezebb dolgunk van az ideológiai könyvek népszerűsítésénél. Két hétig úgy szólván semmi eredményt nem tudtunk felmutatni, igaz, hogy addig a szóbeli ajánlással csak kevésé foglalkoztunk. Ezt követően kisebb fajta munkaértekezletet tartottunk a munka megjavítása érdekében. Ezután annyit értünk, hogy kikölcsönöztük - s úgy érzem, jó kézbe -/egy egyetemi, 3 gimnáziumi s 1 technikum tanulóknak, 2 nyugdíjas olvasóknak./ a meglévő 7 db. Kommunista Kiáltványt, Kádár és Marosán elvtársak beszédgyűjteményeit, s 1 példányt Engels: Család, magántulajdon és az állam eredete c. művéből.

Főleg a néha előforduló kudarcok tanítottak meg rá, hogy a munka eredményessége első sorban az olvasók alapos ismeretét és természetesen a művek ismeretét kívánja meg. Többször előfordul ugyanis, hogy az olvasó mosolyogva adja vissza a kívánt könyvet azzal, hogy azt már igen régről ismeri, máskor viszont egyértelműen kinyilvánított vallási vagy a politikus nézetek miatt kapunk visszautasítást.

Nem sikerült eddig kölcsönözni a "Bérmunka és tőke", "Bér és haszon", Lenin: "Marx Károly" c. könyveket. Ezeket a műveket most egymás között kiosztottuk olvasásra, tekintve, hogy vagy régen tanulmányoztuk, vagy nem mindegyik munkatárs számára ismeretesek. Talán a friss olvasás hatására meggyőzőbb lesz az ajánlásunk.

Mindent egybevetve, ha "mutató" eredményeink nincsenek is, úgy érzem, hogy felajánlásunk teljesítése érdekében igyekszünk munkálkodni. Szeretném, hogy nagyobb eredményt elérő könyvtáraink tapasztalata eljutna hozzánk.

Szecsődi Jánosné
26-os fiók dolgozója.

A 36. sz. kerületi könyvtárban úgy küzdenek többek között a szocialista nevelőmunka határozottabb érvényesítéséért, hogy a kiemelt 19 ideológiai, illetve szépirodalmi művet a könyvtár és a hozzátartozó két könyvállomás dolgozói egészen alaposan megvitatják. Minden kedden délelőtt, a könyvtár "házi továbbképzésén" 2-2 könyvet ismertetnek; legutóbb Fekete Imréné beosztott könyvtáros Kocsetov: A Jersov fivérek című

regényét. Tóth László könyvtárvezető pedig Tyendrjakov:
Válók című elbeszélés-kötetét mutatta be a kollégáknak.
Mindkét mű értékeléséhez több hozzászólás is elhangzott.

Egyébként a Pártkongresszus tiszteletére a kerületi
könyvtár a XVII.kerületi Tanács népművelési csoportja és a
helyi Hazafias Népfrent-szervezet felkérésére elvállalta,
hogy összeállítja az októberben induló hathónapos kerületi
Munkásakadémia teljes tematikáját. A kizárólag kerületi e-
lőadókkal lebonyolításra kerülő előadássorozatban a könyvtár
dolgozói több előadással szerepelnek majd.

36.sz. kerületi könyvtár.

EGEDI LÁSZLÓNÉ kartársnőnk férjhez ment Sziman Jánoshoz.

Gratulálunk!

ÜDVÖZÖLJÜK A SZOVJET TUDOMÁNY UJABB DIADALÁT, A HOLDRAKÉTÁT!

A szerkesztésért és kiadásért Révész Ferenc igazgató felel.
Budapest, Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár sokszorosítása.
Szerkeszti és kiadja a Tájékoztató és Kulturális Osztály.

OLVASTA MÁR? . . .

- Ma és holnap. 71 pavilon, 100,000 kiállítási tárgy a Szovjetunio népgazdasági kiállításán.
Szovjetunio, 1959. 8.sz. p.5-17.
- Curzio Malaparte. Rövid ismertetés az író életéről és műveiről és két részlet poszthumusz könyvéből.
Nagyvilág, 1959. 8. p.1212-1218.
- A "halhatatlan kedves" rejtélye. Ismeretlen Beethoven levelek a martonvásári muzeumban.
Nagyvilág, 1959. 8. p.1208-1211.
- Aurel Mihale A katonaszökevény. /Elbeszélés; a román szegényparasztok világából a háboru utolsó szakasza idején./
Nagyvilág, 1959. 8. p.1111-1130.
- Móricz Virág: Könnyü annak, aki boldog. Ill. Móricz Zsigmond anyagi gondjai és lelki válsága a harmincas években.
Kortárs, 1959. 8.sz. augusztus p.155-165.
- Illés Béla: Anekdoták könyve. /Második rész/ Néhány remek történet a magyar és régi orosz irodalom alakjairól.
Kortárs, 1959. 8.sz. augusztus. p.169-176.
- Dienes András: A mezőberényi töredék. Petőfi utolsó utja.
Kortárs, 1959.8.sz. augusztus. p.198-209.
- Nagy László: A második világháboru kitörésének huszadik évfordulójára. A történelem ítélőszéke előtt.
Társadalmi Szle, 1959. 8-9.sz. aug.-szept.p.40-55.
- K. Brocke: Milyen hatással van a "frontváros"-politika a Nyugat-berlini munkásság helyzetére. Munkanélküliség, alacsony bérek, bizonytalanság.
Nemzetközi Szle, 1959. 8.sz. aug. p.28-32.
- Lengyel István: Vértes Marcell nyilatkozata. Ill. A New-York-i absztrakt örület, a pszichoanalizis fattyuhajtásai, a földalatti litografus-műhely.
Élet és Irodalom, 1959. 36.sz. szept.4. p.10.
- Tatár Imre: A rák, a szivbetegség, a korai öregedés a szovjettudomány kutatásainak középpontjában. Ill.
Ország Világ, 1959. 35.sz. szept.2.p.8.
- Az almasz - a Gobi sivatag vad, szőrös embere. Ill.
Az almasz és a "havasi ember" létezése körül világszerte vita folyik.